

18. EAS KONGRESİ'NİN ARDINDAN

Nesrin KALYONCU¹

Farklı ülkelerden bilim insanlarını bir araya getirmek oldukça heyecanlı, heyecanlı olduğu kadar da zorlu uğraşlar içeren bir iştir. Dikkate değer emek ve sabır isteyen çalışmalar sonucunda bu bilimsel buluşmalar verimli bir şekilde sonlanırsa; perde arkasında yaşanan zorluklar, günler ve hatta gecelerce süren hazırlıkların yorgunlukları çabucak unutulur. Geriye, çok çeşitli kültür çevrelerinden gelen insanların kaynaşmasından; bilgi, fikir ve deneyim paylaşımından doğan yüksek bir enerji ve yakalanan uyumun yarattığı olumlu duygular kalır. Abant İzzet Baysal Üniversitesi (AİBÜ) Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğretim elemanları olarak bizler de; kısa bir süre önce, üstlendiğimiz böylesine zorlu bir görevi yerine getirerek tarihin sayfalarına bıraktık. Geriye ise kaçınılmaz bir yorgunluk ile; çap, katılımcı ve etkinlik çeşitliliği gibi özellikleriyle branşımızda ilk olan bir bilimsel toplantıyı hayata geçirmiş olmanın yarattığı rahatlık duygusu kaldı.

Sözü edilen toplantı, European Association for Music in Schools'un (EAS-Avrupa Okul Müzik Eğitimi Birliği) yıllık olarak bir Avrupa ülkesinde düzenlediği uluslararası kongrelerin on sekizincisidir.² “**18. EAS Kongresi**”, ülkemizin doğal güzellikleriyle tanınan kenti Bolu'da, AİBÜ ve EAS ortaklığında 26–29 Nisan 2010 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Adaylık başvurusu, AİBÜ öğretim üyesi ve EAS Türkiye Ulusal Koordinatörü Doç. Dr. Nesrin Kalyoncu tarafından Nisan 2008'de yapılmış olan bu kongreye; dört Avrupa ülkesi (Hollanda, İngiltere, İspanya, Polonya) daha aday olmuş, toplantılar sonucunda kongrenin Türkiye / Bolu'da yapılmasına karar verilmişti.³

¹ Müzik Pedagogu, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Öğretim Üyesi, EAS Türkiye Ulusal Koordinatörü, <kalyona@gmx.net>

² EAS'ın daha önceki kongreleri sırasıyla şu şehirlerde yapılmıştır: 1990: Lübeck; 1991: Viyana; 1992: Augsburg; 1994: Löven; 1995: Cambridge; 1996: Prešov; 1997: Luzern; 1998: Stockholm; 2000: Budapeşte; 2001: Riga; 2003: Viyana; 2004: Atina; 2005: Prag; 2006: Würzburg; 2007: Piteå; 2008: Bologna; 2009: Tallinn. Önümüzdeki yıl yapılacak olan 19. EAS Kongresi'nin ev sahibi ise, Polonya / Gdańsk'daki “Stanisław Moniuszko Müzik Akademisi”dir.

³ Türkiye daha önce, EAS'ın o dönemdeki Türkiye Temsilcisi olan Prof. Dr. Ali Uçan'ın girişimleriyle, 1999 ve 2002 yıllarında iki kez kongre yapma hakkı elde etmiş; fakat çeşitli sebeplerle bu kongreler gerçekleştirilememiştir.

18. EAS Kongresi'nin çalışma başvuruları iki dönem halinde alınmış ve ikinci yazarlarla birlikte 200 kişi 165 çalışma başvurusu yapmıştır. Çalışmaların her biri; birisi Türkiye'den diğeri de Avrupa ülkelerinden olmak üzere iki hakem tarafından değerlendirilerek, ikinci yazarlarla birlikte 145 kişinin 120 adet çalışması kabul edilmiştir. Bir buçuk yıllık uzun bir hazırlık sürecinin sonunda gerçekleştirilen ve oldukça renkli geçen kongreye, performans sanatçıları ve günlük girişler de dâhil olmak üzere 34 ülkeden 500 kişi katılmıştır ve katılım sağlanan ülkeler şunlardır: Almanya, Avusturya, Azerbaycan, Belçika, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Estonya, Fransa, Güney Afrika Cumhuriyeti, Hırvatistan, Hollanda, Hong Kong / Çin, İngiltere, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya, Kanada, KKTC, Kosova, Letonya, Macaristan, Makedonya, Mısır, Nijerya, Polonya, Portekiz, Slovakya, Slovenya, Türkiye, USA, Yeni Zelanda ve Yunanistan. Kongreden bir hafta önce İzlanda'da meydana gelen ve Avrupa hava trafiğini felç eden volkan patlamasından dolayı ise; Finlandiya, İrlanda, Litvanya ve Norveç'ten 7 delege kongreye ulaşamamışlardır.

EAS'ın ülkemizde yapılan bu ilk kongresinin konusu “*Sosyo-Kültürel Değişimler Bağlamında Müzik ve Müzik Eğitimi*” olarak belirlenmiştir. Günümüzde; medya, kültür emperyalizmi, teknoloji, göç / işgücü göçü, sosyo-ekonomik veya sosyo-politik etkiler vb. gibi çok çeşitli faktörlerin baş döndürücü bir hızda değiştirip dönüşüme uğrattığı toplumsal / kültürel yapılar, müzik olgusunu da dolaysız olarak etkilemektedir. Böylece her geçen gün, müziğin üretim, pazarlama ve tüketim süreçleri; bireylerin müziksel tercih, beğeni ve kimlik oluşumu; müziksel gelenekler, türler ve kurumlar vb. değişen çerçeve şartların doğurgusu olarak dönüşüm geçirmektedir. Bu olgulardan yola çıkılarak, kongre için aşağıda sıralanan altı alt konu belirlenmiştir:

1. Sosyo-Kültürel Değişimlerin Müzik Yaşamına Etkileri
2. Sosyo-Kültürel Değişimler ve Müziksel Kimlik
3. Sosyo-Kültürel Değişimler Bağlamında Yeni Müzik Eğitimi Yaklaşımları
4. Sosyo-Kültürel Değişimlerin Müzik Öğretim Programları ve Öğretim Materyallerine Yansımaları
5. Sosyo-Kültürel Değişimlerin Müzik Öğretmenliği Eğitimine Yansımaları
6. Sosyo-Kültürel Değişimler, Müzik ve Müzik Eğitimi İlişkilerinde Disiplinlerarası Çalışmalar

Kongre konuları, farklı ülkelere gelen delegelerin gerçekleştirdiği ve aşağıda sıralanan çeşitli etkinlik tiplerinde çalışılmıştır: 6 davetli konferans; 3 kurs; 2 master class; 1

atölye; 22 bildiri oturumu (71 bildiri); 3 panel; 3 yuvarlak masa tartışması; 8 workshop; 10 poster bildiri; 4 konser; 1 gösteri; 1 forum (Ayrıntılı program için bkz. Kongre El Kitabı)⁴.

Söz konusu forum, “**8. Uluslararası EAS Öğrenci Forumu**”, farklı ülkelerin Müzik Öğretmenliği programlarından öğrencilerin katılımıyla, kongreden iki gün önce **24 Nisan**’da başlamıştır. Gölköy Yerleşkesi’nin çeşitli mekânlarında yürütülen foruma, ev sahibi ülke Türkiye’den altı, diğer ülkelerden de en fazla ikişer olmak üzere toplam 30 öğrenci kabul edilmiştir. “*Bringing the outside in / Dışarıdakini İçeriye Getirmek*” konulu forumda, müzik-kültürel çeşitliliğin ve okul dışındaki müziksel oluşumların müzik dersine taşınmasının yolları, sunduğu fırsatlar, geleneksel ders formlarının sorgulanması gibi içerikler ele alınmıştır. Öğrenciler, dört gün boyunca beş farklı ülkeden gelen öğretim elemanlarıyla yaptıkları çalışmaların bir kısmını 27 Nisan günü sergilemişlerdir. Forum kapsamında, Macar piyanist *Prof. Dr. Noémi Maczelka* da bir piyano resitali vermiştir. 19. yüzyıl ağırlıklı programında Macar bestecilerin eserlerine de yer veren sanatçı, ikinci bölümü 200. doğum yılı kutlanan F. F. Chopin’in (1810-1849) eserlerine ayırmıştır. Konserinde son derece düzeyli bir romantik atmosfer yaratan sanatçının yorumları dinleyicilerin beğenisini kazanmıştır.

Kongre, **26 Nisan** sabahı İzzet Baysal Kültür Merkezi’nde çeşitli kurslarla başlamıştır. Tüm gün süren bu eğitim çalışmalarına; çeşitli üniversitelerin lisans ve lisansüstü programlarından öğrenciler, müzik öğretmenleri ve kongre delegeleri katılmışlardır. Akşam yapılan resmi açılış törenine kadar aşağıdaki kurs ve master classlar gerçekleştirilmiştir:

- I. Kurs: Ali Uçan, Sosyo-Kültürel Değişimler Bağlamında Türk Müzik Eğitiminin Tarihsel Gelişimi ve Türkiye-Avrupa Müzik Eğitimi İlişkileri
- II. Kurs: Çağlar Enneli, Sosyal Çalışmalarda Kültürel Yaklaşımın Vaatlerine Yönelik Eleştirel Bir Çözümleme
- III. Kurs: A. Levent Yüksel, “Sample” Ses Teknolojisi’nin Kişisel Bilgisayar (PC) Üzerindeki Uygulama Alanları
- I. Atölye: M. Özgü Bulut, Beden Müziği
- I. Master Class: Yeşim Alkaya Yener, İki Piyano ve Dört El İçin Master Class
- II. Master Class, Noémi Maczelka, Piyano Master Class: Macar Bestecilerin Eserleri

Akşam yapılan resmi açılış töreni EAS Türkiye koordinatörü, EAS Başkanı *Dr. Sarah Hennessy* ve AİBÜ Rektörü *Prof. Dr. Hayri Coşkun*’un açış konuşmalarıyla başlamıştır.

⁴ Bkz. Kalyoncu, N., Uçar, A. ve diğerleri (Hazırlayanlar): “18. EAS Kongresi. Kongre El Kitabı.” Kemal Matbaacılık, Bolu 2010. Ayrıca bkz. kongre web sayfası: <<http://www.eas2010.ibu.edu.tr>>

Ardından; ülkemizin öncü antropologlarından *Prof. Dr. Bozkurt Güvenç*, adeta kongrenin kuramsal çerçevesini çizen “*Sosyal / Kültürel Değişim / Dönüşüm: Bildiğimiz Bir Dünyanın Sonunda, Bilinmeyen Bir Geleceğin Eşiğinde*” konulu açılış konferansını vermiştir. Güvenç konuşmasında öncelikle; Toffler, Zerzan, Wallerstein, Stiglitz, Fukuyama gibi bazı önemli isimlerin değişim ve gelişme sorunsalında kesişen ve insanlığın / dünyanın bugününü anlamada ipuçları sunan çalışmalarından örnekler sıralamıştır. İnsan ve kültür ilişkisi, biyolojik evrimden kültürel evrim düşüncesine geçiş, insanın / insanlığın kendi ötesinde yarattığı bir varlık alanı olarak “kültür / medeniyet” vb. gibi noktalara değinen değerli bilim insanı; “Tabula rasa”, “kendini yaratan insan inancı”, “eğitim” ve “post- ve most-modernizm”in değişim süreçlerinin hızlanmasındaki etkisini de vurgulamıştır. Konuşmasında, geniş bir perspektifle tüm insanlığı ilgilendiren değişimler ve kültürel devrimlere yer veren Güvenç; nüfus, milli gelir, ortalama yaşam beklentisi, okur-yazarlık oranı vb. boyutlarında Türkiye’nin 1923-2010 yılları arasında yaşadığı dönüşümü de örneklendirmiştir. Ayrıca; ekonomi, siyaset bilim (politoloji), sosyoloji ve psikolojide değişim süreçlerine yüklenen farklı anlamlar üzerinde durmuş, gelişim karşısındaki psikik ve toplumsal dirençlere değinmiş ve ideolojik ikilemlerle ilgili de kritik bir bakış açısı sunmuştur. Ardından, sanat yönetmenliğini *O. Kemal Sekmen*’in yaptığı *Kültür Bakanlığı Devlet Halk Dansları Topluluğu*’nun, özellikle yabancı katılımcılardan büyük ilgi gören görkemli dans gösterisi ile açılış töreni sona ermiş ve açılış resepsiyonuna geçilmiştir.

27 Nisan günü, *Prof. Dr. Ali Uçan*’ın “*Sosyo-Kültürel Değişim Alanı Olarak Müzik Kültürü ve Müzik Eğitimi*” konulu konferansı ile başlamıştır. Çalışmasında değişim ve müzik ilişkilerini tartışan Uçan; müzik kültürü ve müzik eğitimindeki değişimlerin “çelişki ve yenilik” ile “yoksunluk ve gereksinirlik” olarak tanımlanabilecek dört ana kaynağına ve bunların genellikle teknolojik (buluş) ve ideolojik (ülkü) özellik taşıdığına da işaret etmiştir. Müzik katmanları ve çeşitleri arasındaki hiyerarşinin ortadan kalkmasını ve müzik endüstrisinin de etkisiyle çeşitli müzik türlerinin sınırlarının erimesini, müzik-kültürel değişimin önemli göstergeleri arasında saymıştır. Ayrıca, müzik eğitiminde “sanal gerçeklikten dolayı ödünler vermek” veya “sanal gerçekliği terbiye etmek” arasında bir tercih yapılması gereğine de dikkati çekmiştir.

Bu konferansın ardından beş salonda paralel olarak sürdürülen oturumlara geçilmiştir. *S. Hennessy, L. Sels, M. Demir, E. Deffaa* ve *T. Kılıç*’ın katıldığı I. Oturumda; Ahıska Türkleri, Almanya, Belçika ve İsrail örneklerinde göç ve müzik ilişkisi ile diaspora bağlamında müzik konusu çalışılmıştır. *G Konkol, Y. S. Kafkasyalı, M. Ö. Uzun, H. Uzun* ve *Ö. Bulut* katıldığı II. Oturumda, farklı ülkelerde soyso-kültürel değişimlerin toplumsal müzik

yaşamına ve müziksel geleneklere etkisi işlenmiştir. *T. De Baets, M. Dymon, S. Sever, S. Dobrota, D. Matic* ve *U. Z. Güven*'in katıldığı III. Oturumda; kültür, müzik kültürü ve müziksel kimlik ilişkileri ile müziksel kimlik kırılmaları ele alınmıştır. *F. Tansuğ, N. P. Altınay, G. Yurtseven* ve *Ö. S. Karataş*'ın gerçekleştirdiği I. Yuvarlak Masa Tartışmasında, Osmanlı'dan Cumhuriyete Türkiye'de müziksel kurumsallaşma olgusu ve "Dârü'l-Elhân" örneği irdelenmiştir. *R. Peliskova* ise "sosyal bir araç olarak müzik" konulu workshopunda, Dalcroze ve Orff anlayışlarında uygulamalar yaptırmıştır.

Öğleden sonra oturumları, *Bülent Aksoy* başkanlığında, kültürel kimlik konusunda da önemli çalışmaları olan Fransa Nancy Üniversitesi'nden çağdaş tarih profesörü *Didier Francfort*'un "*Defining Musically the Enemy*" konulu konferansı ile başlamıştır. Francfort, düşmanlığın müziksel tanımından önce sosyo-kültürel değişim ve ötekileştirme ilişkisine değinmiştir. Müziksel düşmanlık ifadesinin; Rönesans Çağı'nda yaygınlaşmaya başlayan "Battaglia"lardan günümüze doğru kültürel şemaların değişimiyle dönüşüm geçirdiğini, Tchaikovsky, Debussy ve Schönberg'in eserlerinde bu mutasyonun hassas örneklerine rastlamanın mümkün olduğunu ve ayrıca "millet" temsiliyi oluşturmak için müziği kullanma çabasının da bu süreci etkilediğini söylemiştir. Bu türdeki müziklerin, sadece şiddeti ve düşmanlığı tasvir etmekle kalmayıp; toplumu harekete geçirme ve toplumların büyük değişimler tarihini yansıtmaya işlevleri olabileceğini de ifade etmiştir. Francfort, Batı Sanat Müziği'nden halk ve film müziklerine kadar çok farklı türlerde, 19. ve 20. yüzyıl Avrupa, Amerika ve Türkiye'sinde ötekileştirmenin düşmanlık boyutundaki müziksel ifadelerinden zengin örnekler sunarak, bunlardan bir tipoloji oluşturma yoluna gitmiştir.

Konferansın ardından *C. Wiklund, T. Buchborn, S. Çevik, İ. E. T. Boon* ve *M. Argyriou*'nun katılımıyla devam eden IV. Oturumda, çeşitli ülkelerde sosyal / kültürel değişimin meydan okumalarına ve zorlamalarına tepki olarak hayata geçirilen müzik ve müzik eğitimi projeleri masaya yatırılmıştır. *S. Görsev, E. Akbulut, E. K. de Thorpe Millard, A. Helvacı* ve *Y. A. Varış*'ın katıldığı V. Oturumda; değişimin toplum müzik yaşamına etkileri ile resmi ve sivil kuruluşların girişimleri tanıtılmıştır. *N. Kalyoncu, T. Sağer, Ü. İmik, Z. Kaya, J.-C. Wang, F. Bodur, A. Atalay* ve *C. Celasın*'ın katıldığı VI. Oturumda; müziksel üretim ve pazarlama ilişkileri, kültürel değişim ve müziksel tercih ilişkisi özellikle gençlerin geleneksel müzikler ile "World Music" akımına ilgileri bağlamında çalışılmıştır. *I. Malmberg* ve *F. Niermann*'ın yürüttüğü II. Yuvarlak Masada ise, Avrupa müzik eğitimindeki kırılmalar ve güncel gelişmeler tartışılmıştır.

Aynı gün yapılan "EAS Genel Kurulu"nın ardından, *Prof. Dr. Türev Berki* bir piyano resitali vermiştir. Programına 20. yüzyıl Türk ve yabancı bestecilerinin neo-klasik, neo-

romantik, izlenimci ve ulusalcı eserlerini alan ve böylece kongre konusuyla güçlü bir bağ oluşturan Berki; her ölçüsünden son derece titiz hazırlanıldığı anlaşılan konserinde dinleyicilerin takdirini kazanan yüksek düzeyli bir performans sergilemiştir. Resitalin ardından Abant'ta *Kongre Gala Yemeği* düzenlenmiş, yemekte 12 ülkenin müzikolog ve müzik eğitimcilerinden oluşan Kongre Bilim Kurulu üyelerine teşekkür andaçları verilmiştir.

28 Nisan kongrenin en yoğun günüdür ve Almanya Oldenburg Üniversitesi'nden kültürlerarası müzik eğitimi alanında yaptığı çalışmalarla tanınan *Prof. Dr. Wolfgang Martin Stroh*'un "*Music Education and Migration in Germany - All is said, but nothing is done*" konulu konferansı ile başlamıştır. Stroh, önce Almanya'daki işgücü göçü olgusuna değinmiş ve kültürlerarası müzik eğitiminin tarihsel gelişimini 1955-2010 arasında dört evrede incelemiştir. PISA projesinin sonuçlarına da atıf yapan Stroh, "çok kültürlülük politikası" yerine "kaynaştırma politikası" fikrini öne çıkarmış; ayrıca günümüz Almanya'sında kültürlerarası müzik dersinin "müzik yapma" konumuna indirgendiğini, oysaki bu eğitim anlayışının kültürel, politik ve müziksel aktivitelerin iç içe geçtiği bir ders ortamını gerektirdiğini sözlerine eklemiştir. Kültürel çeşitlilik, çok kültürlülük ve müzik eğitimi ilişkileri, *G. Sammer, Ş. Sungurtekin, S. Özeke, M. Calissendorff, A. Hugardt, M. Pemsel ve R. S. Palmić*'in katıldığı VII. Oturumda da tartışılmaya devam edilmiştir.

T. Berki, L. Koskarov, A. Uz, H. S. Köse ve E. Kürklü'nün katıldığı VIII. Oturumda, politik ve kültürel değişimler ile öğretim programları ve öğretim materyalleri ilişkisi, tarihsel ve analitik olarak ele alınmıştır. Geleneksel ve modern arasında müzik eğitimi, müzik eğitiminde yabancılaşma sorunsalı, halkla ilişkiler ve müzik disiplinleri ilişkilerinin çalışıldığı IX. Oturuma *B. R. Pance, J. Kucerova, M. Sedlacek, A. Güler ve A. Özeren* katılmışlardır. *D. Francfort*'un başkanlığını yaptığı filozofik ağırlıklı X. Oturumda, *C. Rolle* eğitim perspektifinden müzikle ilgili argümantasyon kuramına giriş; *İ. E. T. Boon ve İ. D. Başuğur* da Sokratik metot yaklaşımında, Aristoteles ve Platon'un diyaloglarıyla 2010'da müzik eğitimini anlamak konulu bildiriler sunmuşlardır. *M. H. Sakar, A. Uçar, İ. Ö. Göncü, E. Kangron, C. Fedrigo, T. Rossi, D. Göktürk, G. Konkol, D. A. Barış, J. R. Quiles, N. Barışeri, B. Güdek, E. Çiftçi, S. Brändström ve S. Yükrük*'ün katıldıkları XI.-XIV. Oturumlar, öğretmen ve müzik öğretmenliği eğitimi konusuna adanmıştır. Bu oturumlarda; kültürel değişim ve öğretmen eğitimi, çeşitli ülkelerde bu alandaki yeni bakış açıları, gelişmeler ve reformlar, okul kültürü, hizmet içi eğitim ihtiyaçları ile müzik dışı branşlardaki öğretmen adaylarının müziksel algı ve tercihleri tartışılmıştır. *S. Özeke, C. Şengül, F. Kanca, Z. O. Ünal*'ın katıldığı XV. Oturum karşılaştırmalı piyano eğitimi ve yeni öğretim modellerine konsantre olurken; *M.*

Stakelum, Ş. E. Çak, V. Vicente ve *M. H. Sakar*'ın gerçekleştirdiği XVI. Oturum, popüler müzik ve müzik eğitimi ile pop müzik, modernleşme ve cinsiyet analizlerini kapsamıştır.

Aynı gün yapılan I. Panelde; akademisyen, meslek örgütü ve öğretmenlerin temsilcileri olarak *A. Uçan, E. Okay, R. Saydam* ve *S. Özgöl*'ün katılımıyla “kültürel değişimler ve Türk okullarında müzik dersleri” konusu ele alınmıştır. *S. Çevik, S. Brändström, C. Wiklund* ve *M. Čaušević*'in gerçekleştirdiği II. Panelde, günümüzün teknolojik imkânlarına borçlu olduğumuz ve gittikçe yaygınlaşan “uzaktan (distance) müzik eğitimi” konusu gündeme getirilmiş ve İskandinav ülkeleri ile Balkanlardaki örnek uygulamaları anlatılmıştır. *A. de Vugt, S. Hennessy, I. Malmberg* ve *F. Niermann*'dan oluşan çalışma grubunun yürüttüğü III. Panelde ise; Avrupa çapında müzik eğitiminde asgari standartları belirlemeyi amaçlayan EAS meNet projesinin ürünlerinden birisi olan “ilkokul müzik öğretmenliği eğitimi için öğrenme çıktıları” sunulmuştur.

28 Nisan gününün workshopları ise şunlardır: *S. Acay*: Rahatlama ve iletişim aracı olarak dans; *N. O. Stoyanova, M. Manoleva*: Halk müziğinde şarkı söyleme stilleri ve geleneğin korunması; *W. M. Stroh*: Çok kültürlü müzik eğitiminde bir yöntem olarak “dramatik yorumlama”; *S. Hennessy*: EAS ulusal koordinatörler çalıştayı. Aynı gün sergi salonunda da, *B. Demirci, M. Bahar, İ. Yücetoker, G. B. Özdemir, P. Doğan, A. Uçar, Ö. Gündem, N. P. Altınay, I. Mednanská* ve *J. G. Zeleiová*'nın çeşitli konularda hazırladıkları posterler sunulmuştur. 28 Nisan günü, şef *Nemci Kıran* yönetimindeki *Ankara Devlet Türk Halk Müziği Korosu*'nun, ülkemizin çeşitli yörelerinden ezgileri kapsayan ve halk müziğimizin zenginliğini ortaya koymayı hedefleyen konseriyle sona ermiştir.

29 Nisan, *Prof. Dr. Feza Tansuğ*'un “*Müzik Eğitime Antropolojik Yaklaşımlar*” konulu konferansı ile başlamıştır. Öncelikle insan ve müzik ilişkilerine değinen Tansuğ; ülkemizde de sıklıkla –isabetsiz olarak- kullanılan tartışmalı “evrensel müzik” kavramının yanlışlığına vurgu yapıp, dünyanın birçok yerinde Avrupa ve Kuzey Amerika öğretim programı ve modellerinin kabulüyle geleneksel müziklerin ve geleneksel öğretim yöntemlerinin gittikçe kaybolduğunu belirtmiştir. Konuşmacı ayrıca; Kuzey Amerika, Orta Asya ve Türkiye'deki alan araştırmalarına ve öğretim materyallerine de dayanarak çeşitli ülkelerdeki uygulamaları karşılaştırmıştır. Hemen ardından, *A. Uz, N. O. Stoyanova* ve *I. Mednanská*'nın katıldığı XVII. Oturumda, yine geleneksel müziklerin öğretimi ile örgün ve yaygın eğitimde sürdürülebilirliği konuları Bulgaristan ve Slovakya örneklerinde ele alınmıştır. *S. Yener*'in başkanlığındaki XVIII. Oturumda, *G. Çolakoğlu* “Tırnak Kemençe” çalgısının farklı kültürlerde kazandığı kimlikler; *A. Akat* da “Karadeniz Kemençesi”nin ve kemençeci aşıkların geçmişten günümüze değişimi üzerine konuşmalar yapmışlardır. *Y.*

Durak, M. R. Yengi ve *A. Sultanova*'nın katıldığı XIX. Oturumda ise değişen sosyo-ekonomik ve kültürel şartların bestecinin yaratıcılığına etkisi ile Ü. Hacıbeyli ve A. A. Saygun'un eserlerinde Türk halk melodilerinin kullanımı konuları işlenmiştir.

W. M. Stroh, S. Yener, A. L. Veloso, A. C. Toksoy, C. Rolle, G. Özmenteş, M. Şengüler, M. E. Yeğin, Ö. Ömür ve *A. Albuz*'un katıldıkları XX. ve XXI. Oturumlar ise, kültürel değişim / dönüşüm, okul müzik dersi ve müziksel kimlik oluşumu ilişkisi, müziksel kimlik oluşumunda motivasyonel ve psikolojik etkenler vb. gibi temaları içermiştir. Kongrenin XXII. ve son bildiri oturumunda; *M. Stakelum, S. G. Otacioğlu, B. Kocaarslan, S. Özmenteş, G. Gül* ve *Ş. Sungurtekin* söz almış ve ilkökul müzik dersi değerlendirme yöntemleri, bu yaş grubunun müziksel çevresi, motivasyon, tutumları ile çeşitli ülkelerde üstün yetenekli çocukların eğitimi konuları mercek altına alınmıştır.

Son gün gerçekleşen workshoplarda ise, *A. M. Mohamed* Mısır halk müziği kullanarak çocuklara müzik öğretimi; *T. Berki Adnan* Saygun'un "Aksak Tartılar Üzerine Oniki Prelüd" örnekleminde detaylı bir performans analizi ve *Ö. Çelebioğlu* da erken çocukluk eğitiminde Orff uygulamaları çalışmışlardır.

Sunumların ardından öğleden sonra yapılan kapanış töreni, *A. Muhip Şanal* yönetimindeki *AİBÜ Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Korosu*'nun dinletisi ile başlamıştır. Koro, Türk bestecilerinin halk ezgilerinden düzenledikleri veya ulusalcı stilde besteledikleri seçkin eserlerden bir demet sunmuştur. Ardından, EAS Başkanı *S. Hennessy* ve EAS Türkiye Ulusal Koordinatörü *N. Kalyoncu*, kongre hazırlık sürecinin ve kongrenin kısa bir değerlendirmesini içeren kapanış konuşmalarını yapmışlardır. *Gabriela Konkol* ise, önümüzdeki yıl Polonya / Gdańsk'ta yapılacak olan 19. EAS Kongresi'ni tanıtmıştır. Törenin sonunda, Kongre Düzenleme Kurulu üyelerine teşekkür andaçları verilmiştir. Kapanış resepsiyonunun ardından, katılımcıların 2010 Avrupa kültür başkenti hakkında izlenim edinebilmeleri için İstanbul gezisi de düzenlenmiştir.

Kongre delegelerinin doldurdıkları "*Kongre Değerlendirme Formu*" aracılığıyla alınan dönütler, katılımcıların toplantıyı verimli ve faydalı buldukları yönündedir. Ayrıca, programda yer alan etkinlikleri çeşitli ve doyurucu bulduklarını da dile getirmişlerdir. Katılımcıların memnuniyet düzeyi de yüksektir ve bunu çoğunlukla; kongrenin ulaşımdan sağlık hizmetlerine kadar tüm ihtiyaçların düşünülerek organize edilmesine, kongre merkezindeki danışma hizmetlerinin tatmin ediciliğine, sosyal programın zenginliğine ve ikramların çeşitli ve estetik sunumuna dayandırmaktadırlar.

Sonuç olarak, kongredeki izlenimlerime de dayanarak; kurullarıyla, hakemlik süreciyle, etkinlik ve katılımcı çeşitliliği ile "*bir bütün olarak uluslararası nitelik taşıyan*" ve

bu özellikleriyle ülkemizde alanımızda bir “ilk” olan bu kongrenin mesleki ve bilimsel açıdan verimli olduğunu; yurt dışından gelen katılımcıların Türk kültürüne / müzik kültürüne ilişkin izlenim, fikir ve tecrübe edinmelerine de katkıda bulunduğunu söylemek mümkündür.

Hepimizin çok iyi bildiği gibi, toplumsal / kültürel değişim ve dönüşüm kaçınılmazdır ve oluştukları her bağlamda kendine özgü sonuçlar doğurmaktadırlar. Yine değişim, günümüzün kategorizesi bile zorlaşmış olan içsel ve dışsal etkenlerinin baskısıyla, olumlu olduğu kadar sarsıcı sonuçlar da doğurabilen bir süreçtir. Birey, çevre, kültür, eğitim ve kurumların iç içe geçmiş karmaşık ve dinamik ilişkileri düşünüldüğünde; sosyo-kültürel değişim ve bunun müzik alanında yarattığı türbülanslar ile sorunsallara belli reçeteler sunmanın zorluğu, ondan da öte imkânsızlığı kendiliğinden anlaşılacaktır. Bundan dolayı; dilerim bu kongre, katılımcıların kendilerini meşgul eden değişim sorularına cevap bulmada onlara biraz olsun ipuçları verebilmiş; kendilerine ve branşımıza ilişkin yeni bakış açıları oluşturmalarına, kendi öznel, kültürel ve mesleki gerçekliklerine uygun çıkarımlar yapabilmelerine olanak sağlamıştır.